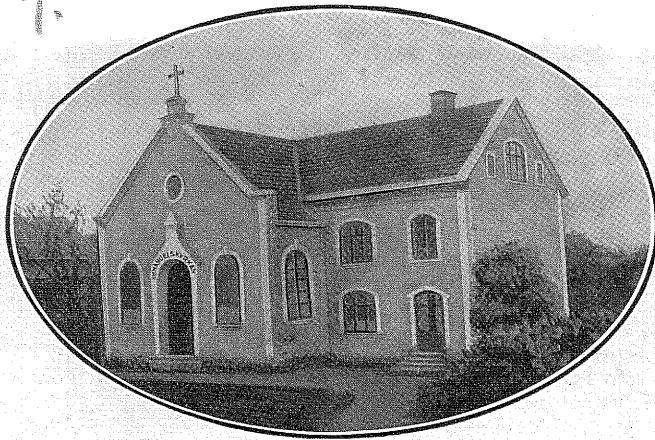

44.

acnr 247

BERÄTTELSE

ÖVER

ÖDESHÖGS MISSIONSFÖRENINGENS VERKSAMHET

FRÅN ÅR 1863 TILL ÅR 1922.

Motala 1922. Bröderna Borgström.

Rike, välde och storhet utöver alla riken under himmelen, skall givas åt den Högstes heliga folk. Dess rike skall vara ett evigt rike och alla världen skola tjäna och lyda det. Dan. 7:27.

Sedan profeten i en syn fått skåda Guds folks stora lidanden, byttes rollerna, så att han fick skåda dess härliga framtid. Det är för att Guds folk må dugliggöras och världens människor förberedas till det som komma skall, som den kristna församlingens verksamhet nu pågår. Synen om Herrens härliga sabbatsrike, verkade på Daniels själ med stor vederkvickelse, och denna profetia har verkat och skall, till dess den i hela sin betydelse fullbordas, verka uppmuntran och tröst i trogna hjärtan under alla prövotider.

Ödeshögs Missionsförenings verksamhet har i likhet med all annan sådan, varit i många prövningar. Tvister och slitningar hava här som annorstädes förekommit, såväl i läran och åsikterna som i de praktiska företagen. Men i och genom strider och prövningar har dock vuxit fram en mer och mer stabil övertygelse och en det kristliga församlingslivet värdig hållning, grundad på den heliga skrift, och en församling finnes här, som målmedvetet och under gudsfruktan bedriver en omfattande såväl inre som yttre mission.

Åren 1863—1866 kunna vi kalla förberedelsens tid. Jönköpings Missionsförening bildades 1853. Dess första predikanter voro: C. J. Lindberg, Svenning Johansson, P. A. Hultman, P. Jonsson, P. A. Malm, J. A. Andersson och Johan Johansson. Av dessa fick även Ödeshög besök och isynnerhet av den nitiske och begåvade P. A. Malm, som mera regelbundet upptog verksamhet i dessa trakter omkring 1863. Genom hans predikogärning här blevo ganska många omvända till Gud så att livsbehov började bli synliga däri, att man ville komma i verksamhet. Detta verksamhetsbehov tog sig samma uttryck här som på andra plat-

ser, nämligen uti att sammanskjuta råvaror och av dem förfärdiga för envar nyttiga persedlar, vilka sedan försåldes på auktion en gång om året och inkomsten användes för missionsändamål. Så kom då

SYFÖRENINGEN

till stånd 1866, vars verksamhet ännu pågår efter ungefär samma program som vid den tiden, denna verksamhet är i år sålunda 56 år gammal. »Dessa syföreningar i vårt land», säger Samuel Johansson i sin bok: Ur minnet, »de ha varit till mycken välsignelse. De ha i sanning varit huvudadern, genom vilken de medel flutit fram, som uppehållit både den yttre och den inre missionen. Utan dem vet jag ej, hur det skulle ha gått. Visst har mycken brist vidlådit dem, såsom vid allt mänskligt, och av dessa brister har man ofta tagit anledning till klander. I synnerhet har en obarmhärtig, ond kritik, mer eller mindre regerad av fariseism och munkandlighet, anfallit dessa syföreningar med dess försäljningar. Det oaktat har Gud bekänt sig till dem på ett rent av underbart sätt samt lett det så, att kritiken fått tjäna till rensning och vakenhet, men icke till upphävande av bruket». Så långt Samuel Johansson.

Syföreningens första föreståndarinna var Carl Samuelssons hustru Hilda i Erlandsgården, Svemb. Hon innehade denna, på den tiden ingalunda lättskötta befattning till och med år 1891, alltså i 25 år. Hennes efterträdare på denna post har under årens lopp varit: J. Johanssons hustru i Råby, Petrus Larssons hustru i Mark, Lovisa Andersson, Ödeshög; Josefina Vesterberg, Ödeshög; Fredrika Gustafsson, Lyckan; Clara Gustafsson, Ödeshögs gatugård; Matilda Almkrantz, Hanna Palm, Vilhelmina Nilsson, Ödeshög; Hilda Carlsson, Svemb och Hilma Bergman, Ödeshög, de två sistnämnda ännu kvarstående i tjänsten.

Allt eftersom syföreningen kunde utveckla sin verksamhet och pekuniära medel inkommo var det möjligt att ordna med

PREDIKOVERKSAMHETEN.

Denna bedrevs naturligtvis under den tiden av resepredikanter. Det var då Jönköpings Missionsförening som såväl i Småland som därtill gränsande provinser uppehöll denna verksamhet. Förutom den förut omnämnde P. A. Malm blev Ödeshög besökt av predikanterna Svenning Johansson, Vigoff, Toll, Landgren, Stålberg, Bergström, Pohl, Johannes Johansson, Pettersson, Nylén, Samuel Johansson, Palmkvist, Stribäck, Magnusson,

Smedberg, Danielsson, Vrede, Telander, skollärare Blomstrand, studerande Nilsson, Svensson i Kalmar m. fl. Rektor Vikander var ock här på predikobesök d. 27 aug. 1874 och d. 16 jan. 1879.

Alla dessa äro antecknade att ha varit här på 1860- och 1870-talet. Gå vi så in på 1880- och 1890-talen och därefter så finna vi samma personer, men därtill också andra namn på ordets förkunnare, som varit här, nämligen: Andersson i Bo, Karlsson, Lundmark, Lindberg, Ljungberg, Rätznischer, Nelly Hall, Bodin, Ros, Hedenström, Jansson, Lindblom, Svensson från Lund, Eriksson, Lundkvist, Doktor Moberger, Henriksson, Lantz, Johansson, Rinna; Andersson, Jönköping; Ehrnlund, Valborg, Jönköping; Engström, Gustafsson, Boxholm; Pettersson från Myrsjö m. fl. och av dem som bott på trakten: Sergeant Hvitfelt och C. J. Gustafsson, Lyckan och Karl Johansson, Fällan.

Bland mer bemärkta predikare, som i Ödeshög avlagt besök och som av dem, som hört dem, länge levat och lever i friskt minne, må nämnas: Sionssångaren och predikaren Oscar Ahnfelt, pastor Karl Palmberg, lektor P. Valdenström, som förut nämndes rektor Nils Vikander, en hel rad missionärer, sekreterarne Vilhelm Sjöholm och Martin Vestling, pastor Edvard Fröding, kinesen Marcus Cheng i sällskap med missionär Engdahl, missionsföreståndare J. Nyrén m. fl.

Bland predikanter, som varit i mer eller mindre mån av missionsföreningen anställda, må nämnas: P. O. Svensson från Kalmar, som flyttade hit till Ödeshög 1884 och bodde här en följd av år. Han var till en del avlönad av föreningen och hade en tid fritt husrum. Dels predikade han regelbundet här och dels reste han omkring och predikade. Den 22 januari 1899 beslöts att föreningen skulle kalla lokalpredikant och valdes till kommitterade härför tvenne personer, nämligen: C. J. Gustafsson i Lyckan och Oskar Pettersson i Öninge att tillsammans med ombud för Bulsbo, Haddåsen och Stava, överenskomma och handla i denna sak. Denna överenskommelse resulterade uti att predikanten G. V. Gustafsson (för närvarande stationerad i Malmberget) blev kallad. Han antog kallelsen och tillträdde platsen år 1900 såsom predikant för de fyra missionsföreningar som finnas inom Ödeshög och med bostad i Haddåsen. Den 1 juli 1903 slutade Gustafsson att vara föreningens predikant. Predikoverksamheten uppehölls härefter, dels av C. J. Gustafsson i Lyckan och Karl Johansson i Fällan samt dels av extra predikanter och resepredikanterna som kommo sina turer. År 1907 bodde den gamle Norrköpingspredikanten A. F. Lundmark här, och blev han då av föreningen kallad att predika andra och fjärde söndagen i varje månad. Under Missionsskolans julferier 1906 och in på nyåret 1907 var dåvarande missionseleven O. Terning här och ar-

betade i ordet och läran med gott resultat i det att ganska många mottogo ordet till frälsning. Angående predikoverksamheten må anföras följande ur styrelsens årsberättelse för 1907: »Av tjä- nande predikanter må särskilt nämnas: A. F. Lundmark, O. Ter- ning, Ruben Johansson, Källman, Theofil Lundmark, distriktsförest. A. G. Lindkvist, missionär Laman, pred. Vestberg m. fl. samt Jönköpings och Ansgeriiföreningens predikanter. Den 28 aug. 1910 antog distriktsförest. A. G. Lindkvist härvarande Missions- förenings kallelse att bliva dess predikant med tillträde i novem- ber samma år. Han kvarstod på den posten till i mars 1912 då han uppsade platsen och avflyttade den 1 juni samma år.

På årsmötet 1913 valdes åter en kommitté bestående av 4 missionsföreningsledamöter och 3 från ungdomsförbundet, vilka skulle föra frågan om lokalpredikant framåt. Kommittén framlade åtskilliga förslag om kallelser, som av missionsföreningen god- kändes, men ifrån de kallade inkom nekande svar så att året 1913 gick till ända utan resultat i detta stycke. 1914 den 5 april be- slöts att kalla pred. Ernst Andersson från Södra Vi. Kallelsen blev jakande besvarad och platsen tillträdde den 1 maj samma år. Han lämnade platsen och avflyttade från orten 1916. Man gjorde sig åter icke så litet ansträngning att finna en lämplig predikant, utfärdade kallelser och fick nekande svar. Den 14 juli 1919 beslöt föreningen att kalla predikant P. A. Bergman från Bjursås, Dalarne. Bergman antog kallelsen och tillträdde platsen i december samma år samt står ännu kvar tills vidare.

Trots dessa avbrott ifråga om stationerad pastor på platsen, har dock missionsföreningen uppehållit regelbunden verksamhet. Att det ofta varit mycket bekymmersamt för dem som stått vid styret, det förstärkt var och en. Många ha nog anmärkningarna varit ifrån dem som bara behövt gå och höra, men — med Guds nåd och hjälp har det gått intill denna dag. Gudi allena äran för allt.

MISSIONSFÖRENINGEN

räknar 1867 som sitt födelseår och kunde redan 1907 fira sitt 40-årsjubileum. Det var dock här, som på många andra ställen, en hel del människor, som hyllade verksamheten och bidrog med medel och som därför räknades till medlemmarnas antal, ehuru deras ställning till Herren icke var klarlagd. Man gick till Herrens heliga Nattvard i kyrkan och gjorde sig icke något bekym- mer om vad Nya Testamentet lär ifråga om församlingen. Men 1882 vaknade några upp över dessa frågor och isynnerhet över att Nattvarden är instiftad och överlämnad åt Jesu lärjungar. Där- för började några, som visste med sig själva och även om dem

som med dem samlades, att de voro verkliga Guds barn, att samlas och fira den Heliga måltiden tillsammans. De voro i bör- jan endast några få och samlades i hemmen. Råby och Erlands- gården i Svemb voro tillflyktsorter vid dessa tillfällen. Missions- huset kunde inte på länge användas för dessa möten. Ryktet om dessa nattvardsmöten spred sig så att man även från ganska långt bort liggande platser, kom och ville delta. Därigenom blev man tvingad att bilda en nattvarfsörening inom missions- föreningen och denna nattvarfsörening antog sedermera namnet:

ÖDESHÖGS FRIFÖRSAMLING.

Denna församling är det, som nu firar sitt 40-årsjubileum, ty den började sin egentliga verksamhet den 6 maj 1882 då 63 per- soner ingingo såsom medlemmar. Som då inte fanns någon för- samling här omkring, och behov av församlingssgemenskap före- fanns, var det en del medlemmar som fingo lång väg att gå till församlingens möten. Men vägen var inte lång mellan Emmaus och Jerusalem på uppståndelsedagens kväll, och för dem som än i dag längta efter församlingens enskilda stunder med Herren är vägen inte lång huru stort dess mått än är. Medlemmar bodde då, utom det område församlingen nu omfattar: i Råby, Åby fyrbondegård Jernstad, Häggestad, Stockseryd, Sestorp, Siggeryd, Kushult, Stensryd, Kråkeryd och Gammelsby m. fl. platser. De som bodde så avlägset gingo sedan in i församlingen som bil- dades i Åby, Bulsbo, Haddåsen och Stava.

I församlingen har till dato varit inskrivna 274 medlemmar. Av dessa ha 42 gått över tidens gräns i frid. 17 hava rest till Amerika. 88 ha flyttat till annan ort inom riket. 36 ha självmant utgått, av dessa ha 12 övergått till Baptistsamfundet samt 16 per- soner uteslutits. Då dessa siffror frånräknas talet 274 se vi att medlemsantalet denna dag är 85. Med dem som i går intogs äro vi 87. Lägga vi så till de 9 vi ha i Ombergskretsen blir medlemsantalet sålunda 96.

Missionsföreningen och friförsamlingen arbetade i gott sam- förstånd, så att på missionsföreningens årsmöten valdes såväl föreståndare som diakoner i församlingen. Det blev ock mer och mer så att missionsföreningens medlemmar under årens lopp an- slöt sig till församlingen och de övriga drogo sig mer ifrån att delta i verksamheten. På en församlingsmedlems förslag beslöt man ock därför den 22 januari 1911 att sammanslå Ödeshögs Missionsförening och Ödeshögs Friförsamling och kalla sig med ett namn: Ödeshögs Missionsförening. Man beslöt på årsmötet den 6 jan. 1922 att ändra namnet till

ÖDESHÖGS MISSIONSFÖRSAMLING

vilket härefter är församlingens officiella namn.

Allt efter som verksamheten fortväxte under 1860-talet, så blev hemmen, i vilka man samlades, för trånga att rymma de skaror, som kommo för att höra Guds ord. Man måste därför på allvar tänka på byggandet av ett

MISSIONSHUS.

Johan Andersson i Granvik, Svemb, började att samla ihop det han kunde få av villiga givare, såväl penningar som trävirke. Ett hus byggdes under åren 1867—68 strax väster om Ödeshögs samhälle. Det var ett hus efter gamla bönhusstilen, rätt och slätt. Bänkar utan ryggstöd. En mycket enkel förhöjning på vilken talaren stod o. s. v. Man förbättrade något undan för undan så att det efter många år blev ganska bra, målat och trevligt. Det yttre, huru stor del ock detta kan ha i fråga om god utveckling i verksamheten, är dock icke huvudsak. På den tiden var fordringarne på en samlingslokals utseende mycket små och därför var man så innerligt tacksam till Gud, att man hade ett hem, där man kunde, när man ville samlas till sång, bön och Guds ords predikan. I det huset har många evighetsuppgörelser skett och Herrens folk blivit uppehållit genom ordet. De finnas nog ibland oss nu, som i det huset först sin Jesus såg. I det huset samlades man sålunda under 40 år. Behov började dock giva sig tillkänna i församlingen, dels att få tidsenligare och för ändamålet lämpligare söndagshem, dels att få detta på en lämpligare plats. Härför inköptes då hörntomten vid Järnvägs- och Storgatan i samhället, detta köp avslutades den 19 febr. 1907. Tomtens areal tillät att halva såldes och på den nedre halvan byggdes Immanuelskyrkan år 1908. Präktiga bänkar anskaffades och man fick betydligt mera bekvämt på allt sätt. Läget är det allra bästa, vad samhället beträffar, så att församlingen är mycket belåten och tacksam till Gud för såväl platsen som kyrkan. 1920 företogs reparation av kyrkans inre, vilken drog en icke så liten kostnad, men allmänheten såväl som församlingens medlemmar visade även då en stor kärlek till verksamheten och offervillighet, att när reparationen var färdig, var den ock betald. Många och härliga minnen, evighetsminnen ha vi upplevat och får uppleva i detta vårt församlingshem. Herren vare ära och lov att han icke låter sitt folk leva på svältkost till sina själar, utan giver rikligt i Kristus Jesus vår frälsare. Herren allena vet hur det ser ut i världen när denna kyrka blir 40 år, som det förra huset var.

Den församlingsverksamhet, som i ålder kommer närmast syföreningen och predikoverksamheten är:

SÖNDAGSSKOLAN.

Denna verksamhet började omkr. 1880 och var fiskaren Alfred Thunér i Svemb den som först begynte. Han samlade barn och talade med dem om Herren och spelade psalmodikon och sjöng för dem. Han erhöll snart hjälp av flera såväl män som kvinnor. Verksamheten utvecklades så att på 1890-talet hölls söndagsskola i Svemb, Öninge, Lyckan och Ödeshög. Lärare i Svemb var: C. O. Frid; för Öninge: Oskar Pettersson; Lyckan: C. J. Gustafsson och Ödeshög: fru Matilda Berg. Föreståndare för samtliga skolor var ovannämnda Thunér. För denna verksamhet har det såsom med annan sådan varit mer och mindre framgångsrika tider. Församlingen har nog inte heller alltid rätt förstått söndagsskolans oerhört stora betydelse och därför bistått den som sig bort, men väl är ju att detta inte hindrat församlingen att få skörda frukterna av söndagsskolans arbete. För närvarande bedrives denna verksamhet enbart i kyrkan och är undervisningen ordnad efter den nyantagna planen med småbarns- och mellanavdelning samt bibelklass eller högre avdelning. Omkring 70 barn undervisas och Guds ord skall icke vända tillbaka fåfängt, utan verka det vartill jag utsänt det, säger Herren.

UNGDOMSVERKSAMHETEN

är av ganska sent datum. Det var ingen ordnad sådan i egentlig bemärkelse förrän 1907 den 6 febr. då Ödeshögs Missionsförenings Ungdomsförbund bildades. Det konstituerande mötet hölls hos P. A. Krantz och förbundets första ordförande var L. E. Palm. Redan det första verksamhetsåret utförde förbundet en mycket betydelsefull gärning i det att den orgel, som ännu fyller sin uppgift i kyrkan, av förbundet skänktes åt församlingen. Förut hade församlingen lånat orgel, men hade nu glädjen få egen sådan. Sedan har under årens lopp, församlingen haft mycken, såväl i pekuniärt som andligt avseende, glädje och hjälp av detta ungdomsförbund. Som nya krafter tillföras förbundet av unga människor, som komma till tron, hoppas vi att förhållandena härefter, ännu mer än hittills, ställa sig fördelaktiga såväl för ungdomsförbundet som församlingen. Vi önska ungdomsförbundet rik välsignelse från Gud: dess uppbyggelsestunder, dess sjukbesökskommitté, dess spridande av god litteratur m. m. som ingår i

dess arbetsprogram. År 1911 begärde Ungdomsförbundet anslutning till Svenska Missionsförb. Ungdom. En ibland de allra yngsta verksamhetsgrenarne är:

JUNIORVERKSAMHETEN.

På församlingensmöte den 1 januari 1920 beslöts att upptaga verksamhet bland den halv vuxna ungdomen. Efter 2½ års verksamhet har nu församlingen förnummit att stor välsignelse givits genom densamma. Många av de halv vuxna, som en del nu äro fullvuxna, ha vunnits för Herren och församlingen. Junioravdelningens medlemsantal uppgår nu till 42. Vid årsskiftet avgick 9 som under förra året fyllt 18 år. Vile Herrens välsignelse över dessa unga, att de må vinnas och behållas i frälsningens nåd.

BIBELSKOLA

har av församlingen hållits under de två sista åren. Första året med 8 och andra året med 11 elever. Intresset synes ha tillväxt för denna verksamhet, icke blott vad relevantalet beträffar utan och i fråga om allmänheten, i det att kyrkan vid senaste bibelskolavslutning blev alldeles fylld av åhörare. Vi hoppas att ett annat år denna verksamhet omfattas med ännu större nit och intresse.

KORT SAMMANDRAG AV VERKSAMHETENS EKONOMI.

Några ordnade räkenskaper finnas ej längre tillbaka än 1874 och ha vi sammanfört dessa från den tiden till nu i tioårsomslutande summor.

Åren 1874—1881	6,549: 91
” 1882—1891	6,986: 32
” 1892—1901	5,248: 60
” 1902—1911	27,913: 38
” 1912—1921	39,562: 09
Summa Kr.	86,260: 30

Det var under tioårsperioden 1902—1911 man beslutade och verkställde flyttning och ombyggnad av missionshuset. I byggnadsfonden fanns icke mer än 321 kr. 2 öre, räntan på detta gav 10 kr. Allt som allt 331:02. För att få medel till byggandet ut-

sändes listor. Genom det som inkom på dessa listor jämte det som fanns i byggnadsfonden gick sammanlagda summan upp till 9,365:47. För Immanuelskyrkans byggande räckte inte detta, utan måste lån upptagas. Allt är dock nu för flera år sedan betalt och församlingen fullkomligt skuldfri.

Till Svenska Missionsförbundet har under årens lopp överlämnats	Kr.	3,722: 74
Till Jönköpings Missionsförening	”	1,356: 41
” Östergötlands Ansgariiförening	”	1,599: 70
” Jönköpings ”	”	342: 45

År 1907 den 7 maj beslöts på församlingensmöte att begära anslutning till Svenska Missionsförbundet.

Vi äro övertygade om att denna korta ofullständiga historik icke är så utförlig, som många önskat, men vi ha tänkt oss att en mer omfattande historia kommer att utgivas då församlingen blir 50 år. För att en sådan skall bliva tillförlitlig och i detalj upplysande, behövs en lång tid att samla stoff. Därtill har nu icke givits tillfälle. Vi önska därför att overseende må välvilligt bliva oss tillgivet för det korta, knapphändiga innehållet i föreliggande redogörelse.

I en innerlig önskan och bön till Gud, att hans kraft må i fortsättningen vara verksam i församlingen, över dess arbetare och medlemmar, hoppas vi att alla berättelsens läsare villigt deltaga.

Ödeshög i april 1922.

Missionsförsamlingens styrelse.